

БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН 2021

Тупичівська територіальна громада

Це видання стало можливим завдяки щирій підтримці американського народу, наданій через Агентство США з міжнародного розвитку (USAID). Зміст є відповідальністю Глобал Ком'юнітіз (Global Communities) і не обов'язково відображає точку зору USAID чи Уряду Сполучених Штатів.

ДОРОГІ ЖИТЕЛІ ТУПИЧІВСЬКОЇ ГРОМАДИ!

Всі ви знаєте, що наша територіальна громада була утворена в листопаді 2017 року внаслідок об'єднання трьох сільських рад: Тупичівської, Бурівської, Великолиственської, і на сьогоднішній день до громади приєдналися ще три села – Вихвостів, Івашківка, Куликівка, які до 2021 року входили до складу Вихвостівської об'єднаної громади. Але це все – історія, яку ви, жителі нашої громади, добре знаєте... і ця брошура, яку ви тримаєте в руках, буде не про історію...

До вашої уваги - унікальне видання, в якому простою мовою написано про головне. Завдяки програмі DOBRE ми створили "Бюджет для громадян", щоб кожен житель нашої громади дізнався, як наповнюється місцевий бюджет та зрозумів, що кошти в бюджеті не з'являються нізвідки і що їх не так багато, як здається на перший погляд, адже ресурси бюджету вичерпані. Крім того, ви зможете побачити, скільки коштів надходить до бюджету і на які галузі вони скеровуються.

Завдяки «Бюджету для громадян» кожен з вас, жителів громади, зможе подумати, як би ви вчинили і які б фінансові та управлінські рішення ухвалили для того, щоб зберегти громаду, піклуючись про розвиток і комфортне життя для себе та своїх близьких, адже громада – це велика родина.

З повагою, сільський голова
ЛАРИСА ШОВКОВА

ЩО ТАКЕ БЮДЖЕТ ДЛЯ ГРОМАДЯН?

Бюджет для громадян – це спрощена, позбавлена технічної мови інформація про бюджет територіальної громади (місцевий бюджет). Бюджет для громадянина доповнюється візуалізацією, щоб полегшити розуміння фінансових показників та даних.

Основна мета бюджету для громадян – зробити складну, специфічну та технічну інформацію про місцевий бюджет доступною для розуміння широким колом осіб.

Бюджет для громадян допомагає кожному жителю територіальної громади зрозуміти бюджет своєї громади, побачити своє місце в бюджетному процесі, усвідомити, що бюджет територіальної громади формується з коштів платників податків, а самі кошти в бюджеті не з'являються нізвідки та не витрачаються керівництвом громади та депутатами місцевої ради на власний розсуд.

Разом з тим, бюджет для громадян допомагає побачити можливості для впливу на формування та витрачання бюджету територіальної громади.

БЮДЖЕТНА ТЕРМІНОЛОГІЯ

МІСЦЕВИЙ БЮДЖЕТ – фінансовий план територіальної громади, в якому визначаються джерела і прогностичні показники надходжень коштів та на що саме вони витратяться. Бюджет територіальної громади формується та витрачається відповідно до процедур, вимог, правил, визначених Бюджетним кодексом України. А це означає, що законом чітко визначено, яким чином і за рахунок чого формується місцевий бюджет, а також на що саме і як можуть витратитися кошти місцевого бюджету. Бюджет територіальної громади затверджується щорічно місцевою радою на відповідній сесії. Також місцева рада може вносити у разі потреби зміни до бюджету територіальної громади.

БЮДЖЕТНІ КОШТИ – це належні відповідно до законодавства надходження і витрати місцевого бюджету.

ДОХОДИ БЮДЖЕТУ – це надходження до бюджету. В територіальній громаді справляються податки і збори, частина яких надходить до бюджету. Також можуть бути і неподаткові надходження, як от: кошти, отримані за рахунок оплати надання адміністративних послуг або зароблені бюджетними установами; кошти, які передаються в місцевий бюджет з Державного бюджету або інших місцевих бюджетів (див. трансферти).

ВИДАТКИ БЮДЖЕТУ – кошти, що витрачаються на здійснення програм та заходів, передбачених відповідним місцевим бюджетом. Видатки можуть бути поточні та капітальні. Поточні спрямовують на виплату зарплат, оплату комунальних послуг тощо, а капітальні – на будівництво, ремонт, придбання техніки й обладнання тощо.

ТРАНСФЕРТИ – кошти, які передаються з бюджетів інших рівнів до бюджету територіальної громади. Трансферти можуть бути у вигляді дотацій чи субвенцій.

СУБВЕНЦІЇ – кошти, які передаються з бюджету іншого рівня (Державного, обласного, районного бюджету, бюджету іншої територіальної громади) до місцевого бюджету територіальної громади на певну мету.

Ці кошти можна витратити лише за визначеним призначенням. Приклади субвенцій: субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на реалізацію інфраструктурних проєктів та розвиток об'єктів соціально-культурної сфери, освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам, субвенція з місцевого бюджету однієї територіальної громади іншій територіальній громаді на забезпечення надання соціальних послуг певній категорії громадян.

ДОТАЦІЇ – це своєрідна доплата з державного бюджету задля збалансування бюджетів нижчих рівнів, або іншими словами, на вирівнювання доходної спроможності бюджету, який отримує такі кошти.

ЗАГАЛЬНИЙ ФОНД – кошти, які витрачаються на надання послуг населенню (освітніх, медичних тощо). Наприклад, з нього фінансують виплату заробітної плати в комунальних закладах та установах, освіту (дитячі садки, школи, позашкільні заклади), культуру (будинки культури, клуби, бібліотеки, музеї), медицину (ФАПи, амбулаторії, лікарні), соціальний захист, фізичну культуру і спорт (дитячо-юнацькі спортивні школи, заходи та змагання різного характеру).

СПЕЦІАЛЬНИЙ ФОНД – кошти, які також спрямовуються на фінансування надання різного виду послуг в територіальній громаді, але з однією суттєвою відмінністю – джерела їх надходження чітко визначені і вони мають витратитися на конкретні цілі і за визначеними напрямками використання. До спеціального фонду, наприклад, зараховуються надходження від програм міжнародної технічної допомоги, або власні надходження бюджетних установ, що утримуються за рахунок місцевого бюджету, інші власні надходження територіальної громади.

НА ЧОМУ ЗАСНОВАНО БЮДЖЕТ НАШОЇ ГРОМАДИ?

Основою для складання бюджету є стан соціально-економічного розвитку громади. Окрім того, бюджет є інструментом досягнення стратегічних цілей, які визначила для себе громада.

Стратегічні цілі розвитку громади та соціально-економічний стан громади і є основою, на якій формується бюджет.

НАША ГРОМАДА ЗАРАЗ

Населення громади:

Загальна кількість **4284** особи

Працездатне населення:
2333 особи

Працевлаштоване населення:
1314 осіб

Розподіл населення за галузями

Сільське господарство:
381 особа

Промисловість:
90 осіб

Земля сільськогосподарського призначення:
7214,8342 га

Стан доріг в громаді

Протяжність доріг, що потребують капітального ремонту:
86,8 км

Протяжність доріг, що потребують поточного ремонту:
39,3 км

Школи громади: 4

Фельдшерсько-акушерські
пункти та амбулаторії
громади: 6

Дитячі садки громади: 3

ЯКОЮ МИ ХОЧЕМО БАЧИТИ НАШУ ГРОМАДУ?

Пріоритетами розвитку нашої громади на найближчі 10 років є:

Пріоритет 1:

Створення нових робочих місць

Пріоритет 3:

Розвиток туристичних потенціалів громади

Пріоритет 2:

Зробити громаду привабливою для життя
шляхом створення комфортних умов
для існування в громаді

Пріоритет 4:

Сприяти та підтримувати
культурний розвиток громади

ЗВІДКИ В БЮДЖЕТІ ГРОШІ?

Доходи Тупичівської громади на 2021 рік становлять 33540,7 тис. грн, з них власні доходи – 20 125 тис. грн (60%), трансферти з державного бюджету – 13 415,7 тис. грн (40%). Основні трансферти з державного бюджету – це освітня субвенція: 12 112,50 тис. грн та базова дотація – 1132,9 тис. грн. Основним джерелом надходжень до загального фонду нашої громади є податок та збір на доходи фізичних осіб, питома вага якого складає 58,4% у структурі власних надходжень загального фонду 2021 року. Основні платники: СТОВ «Віра», Тупичівська сільська рада, ТОВ «Білорусь».

ДОХОДИ ГРОМАДИ, 2021 РІК

33540,7 тис.грн

ТРАНСФЕРТИ

13415,7
ТИС.ГРН

ІНШІ СУБВЕНЦІЇ З
МІСЦЕВОГО
БЮДЖЕТУ

5,4
ТИС.ГРН

СУБВЕНЦІЯ З МІСЦЕВОГО
БЮДЖЕТУ НА ЗДІЙСНЕННЯ
ПІДТРИМКИ ОКРЕМИХ
ЗАКЛАДІВ ТА ЗАХОДІВ
У СИСТЕМІ ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я ЗА
РАХУНОК ВІДП.СУБВ.

164,9
ТИС.ГРН

БАЗОВА
ДОТАЦІЯ

1132,9
ТИС.ГРН

ОСВІТНЯ
СУБВЕНЦІЯ

12112,5
ТИС.ГРН

СТРУКТУРА ВИДАТКІВ
З БЮДЖЕТУ

36451,9
тис.грн

ОХОРОНА
ЗДОРОВ'Я

679,9
ТИС.ГРН

ІНШІ ВИДАТКИ

751,3
ТИС.ГРН

ЖИТЛОВО –
КОМУНАЛЬНЕ
ГОСПОДАРСТВО

803,1
ТИС.ГРН

КУЛЬТУРА
І МИСТЕЦТВО

2424,7
ТИС.ГРН

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ
ТА СОЦІАЛЬНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

2801,4
ТИС.ГРН

ОСВІТА

20306,6
ТИС.ГРН

УПРАВЛІННЯ
ГРОМАДОЮ

8544,9
ТИС.ГРН

ЕКОНОМІЧНА
ДІЯЛЬНІСТЬ

120
ТИС.ГРН

ФІЗИЧНА
КУЛЬТУРА
І СПОРТ

20
ТИС.ГРН

**ВЛАСНІ
ДОХОДИ
ГРОМАДИ**
20125
ТИС.ГРН

11
ТИС.ГРН

АДМІНІСТРАТИВНІ ЗБОРИ ТА ПЛАТЕЖІ, ДОХОДИ ВІД НЕКОМЕРЦІЙНОЇ ІНШІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

50
ТИС.ГРН

ВЛАСНІ НАДХОДЖЕННЯ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

159,2
ТИС.ГРН

АКЦИЗНИЙ
ПОДАТОК

186,8
ТИС.ГРН

РЕНТНА
ПЛАТА

1450
ТИС.ГРН

ЄДИНИЙ
ПОДАТОК

2033
ТИС.ГРН

ПОДАТОК
НА МАЙНО

4380
ТИС.ГРН

ПОДАТОК НА ДОХОДИ
ФІЗИЧНИХ ОСІБ

11855
ТИС.ГРН

НА ЩО ВИТРАЧАЮТЬСЯ ГРОШІ З БЮДЖЕТУ?

Видатки Тупичівської ТГ в 2021 році становлять 36 541,9 тис. грн. Найбільш питому вагу видатків складають видатки на освіту – 55,7%, управління громадою – 23,44% (у нас не відокремлений відділ освіти молоді та спорту), соціальний захист та соціальне забезпечення – 7,68%, культура та мистецтво – 6,65%, житлово-комунальне господарство – 2,2%, охорона здоров'я – 1,87%, економічна діяльність – 0,33% та інші видатки – 2,06% .

У бюджеті передбачено фінансування програми «Соціальний захист окремих категорій населення на 2021 р.» та фінансування надання матеріальної допомоги окремим категоріям населення.

НАЙБІЛЬШІ ВИДАТКИ З БЮДЖЕТУ

**ОСВІТА
ВСЬОГО:
20306,6
тис.грн**

**ОХОРОНА
ЗДОРОВ'Я
ВСЬОГО:
679,9
тис.грн**

**УПРАВЛІННЯ
ГРОМАДОЮ
ВСЬОГО:
8544,9
тис.грн**

з них на оплату праці

14209.7

302

6324.6

з них на оплату енергоносіїв

881.7

100

86.2

з них, інші видатки

5215.2

277.9

8458.4

ВИДАТКИ НА ОСВІТУ

Всього учнів 190
Всього видатків на заклад 6918

133
4356,2

28
2058,7

видатки на одного учня

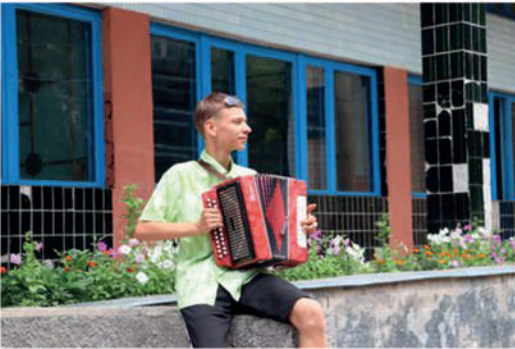

Всього учнів 30
Всього видатків на заклад 1649,3

26
1649,3

26
2014,4

БЮДЖЕТНИЙ ЦИКЛ

Бюджет – це ключовий інструмент для управління громадою, а також втілення в життя пріоритетів та цілей розвитку громади. Дії органу місцевого самоврядування по управлінню бюджетом громади на один рік умовно можуть бути розділені на декілька стадій, і займають більше часу, ніж 1 календарний рік. Період управління бюджетом на один рік – називається бюджетним циклом і включає 5 стадій: складання прогнозу бюджету, складання проєкту бюджету, розгляд проєкту бюджету та його затвердження, реалізація прийнятого бюджету, і, насамкінець, звітування про результати виконання бюджету за рік. Один бюджетний цикл займає більше, ніж півтора календарних роки. Завершення одного бюджетного циклу фактично накладається на початок вже наступного бюджетного циклу.

Складання прогнозу бюджету.

Прогноз бюджету робиться на 3 роки – плановий (тобто, той, на який плануємо бюджет) і 2 наступні роки. Ці наступні роки називають прогнозними. Прогноз робиться для того, щоб розуміти, які податки та скільки їх буде збиратися в наступні 3 роки, а також, на які цілі витратитимуться гроші з зібраних податків. Прогноз оприлюднюється на сайті ради і приймається на сесії.

Складання бюджету.

На цій стадії загальнодержавні органи подають розрахунки міжбюджетних трансфертів. Місцеві органи влади разом з розпорядниками бюджетних коштів, наприклад відділ освіти, розробляють та подають бюджетні запити. На основі поданих розрахунків міжбюджетних трансфертів та бюджетних запитів вже відбувається розробка проєкту рішення про місцевий бюджет. Підготовлений попередній проєкт бюджету оприлюднюється на сайті ради.

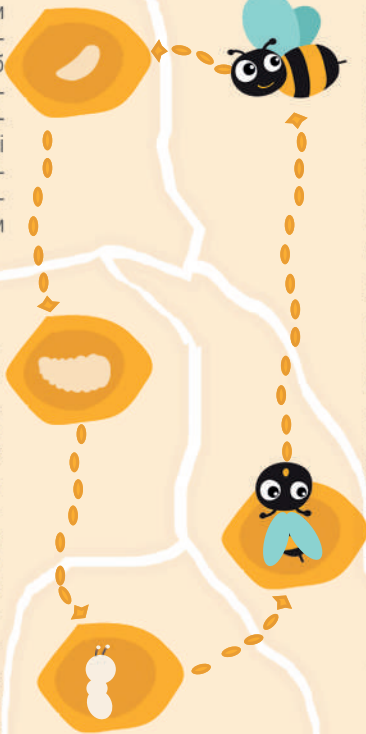
Розгляд та затвердження бюджету.

Попередній проєкт рішення про бюджет обговорюється та затверджується на засіданні постійної комісії місцевої ради, яка відповідає за питання бюджету. Далі проєкт рішення передається на розгляд виконавчого комітету. Після цього проєкт бюджету розглядається та затверджується вже на сесії місцевої ради. Рішення про затвердження бюджету приймається не пізніше, ніж 25 грудня. Після прийняття, рішення, а також сам бюджет, оприлюднюються на сайті ради.

Звітування про виконання бюджету.

По завершенню року, для якого виконувався бюджет, розпочинається підготовка звіту про виконання бюджету за рік. Звіт також проходить всю процедуру розгляду та затвердження в усіх інстанціях, яка завершується розглядом та затвердженням рішення місцевою радою. Затверджений звіт оприлюднюється на сайті ради. Крім того, бюджетне законодавство встановлює обов'язкову вимогу проведення публічного звітування про виконання бюджету. Публічне представлення звіту про виконання бюджету повинно відбуватися не пізніше, ніж 20-те березня наступного року. Місцева рада повинна широко анонсувати захід, на якому буде представлений звіт про виконання бюджету, та запрошувати громадськість відвідати його.

Виконання бюджету. Саме на цьому етапі здійснюються всі витрати та збираються всі податки. Крім того, протягом виконання бюджету може виникати необхідність внесення змін в нього. Всі зміни проходять окрему процедуру від розгляду бюджетною комісією ради і до затвердження на сесії ради. Крім того, законодавством встановлено обов'язок чотквартального звітування про виконання бюджету, що також передбачає затвердження кварталних звітів окремими рішеннями ради по завершенню кожного кварталу.

ЯК МОЖНА ВПЛИВАТИ НА БЮДЖЕТ СВОЄЇ ГРОМАДИ

СКЛАДАННЯ ПРОГНОЗУ БЮДЖЕТУ

липень-вересень

В цей час відбувається складання бюджету на наступний рік.

Як долучитись:

Подавати пропозиції до бюджету депутатам; Подавати пропозиції безпосередньо до місцевої ради; Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до бюджету від громадян; Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування бюджетом гендерних аспектів.

РОЗГЛЯД ТА ПРИЙНЯТТЯ БЮДЖЕТУ

листопад-25 грудня

В цей час відбуваються закупівлі, фінансується робота бюджетних установ і організацій, збираються податки. За потреби вносяться зміни до бюджету.

Як долучитись:

Подати проєкт на конкурс «Бюджету участі». Брати участь в кампаніях агітації за проєкти бюджету участі та голосувати за проєкти бюджету участі; Ініціювати громадський моніторинг виконання бюджету; Відвідувати засідання бюджетної комісії та сесій міської ради, на яких розглядаються бюджетні питання.

ЗВІТУВАННЯ

січень-20 березня

В цей час відбувається складання прогнозу бюджету на наступні 3 роки

Як долучитись:

Подавати пропозиції до прогнозу бюджету в управління та відділи – звичайним листом, надісланим поштою чи електронною; Подавати пропозиції безпосередньо до фінвідділу – контакти дивіться в кінці цього документу. Місцева рада також сама може організувати процес збору пропозицій до прогнозу бюджету від громадян через ЦНАП чи під час заходів, у місцях масового збору людей; Брати участь в експертних групах, дорадчих органах, наприклад, з питань врахування прогнозом довгострокових інфраструктурних проєктів.

СКЛАДАННЯ БЮДЖЕТУ

травень-жовтень

В цей час попередній проєкт проходить узгодження та обговорення, під час кожного з яких до бюджету можуть вноситись певні незначні зміни.

Як долучитись:

Взяти участь в бюджетних слуханнях та висловлювати свої пропозиції до проєкту бюджету. Слухання може ініціювати рада або громадяни самостійно; Відвідувати засідання бюджетної комісії, виконавчого комітету та сесії ради; Допомогати фінансистам в створенні Бюджету для громадян; Сприяти поширенню прийнятого рішення про бюджет, а також Бюджету для громадян – розповсюджувати ці документи електронно, обговорювати їх з колегами чи знайомими.

ВИКОНАННЯ БЮДЖЕТУ

січень-грудень

Вже по завершенню календарного року розпочинається етап звітування про виконання бюджету за рік.

Як долучитись:

Взяти участь в обговоренні звіту про виконання бюджету під час його публічного представлення; Відвідати сесії, на якій звіт про виконання бюджету затверджується; Ініціювати громадський аудит виконаного бюджету: як по окремих напрямках (наприклад, щодо гендерної орієнтованості чи освіти), так і всього бюджету в цілому.

ПОДАЙТЕ СВОЇ ПРОПОЗИЦІЇ ДО БЮДЖЕТУ ТУПИЧІВСЬКОЇ ТГ НА 2022 РІК!

Пропозиції до бюджету громади можна надсилати на електронну адресу: buh.trada@gmail.com з поміткою «Пропозиції до бюджету», або подати у письмовій формі за адресою: с. Тупичів, вул. Чернігівська, 75, діловоду Тупичівської сільської ради. Також можете скористатись посиланням та подати електронну пропозицію до бюджету громади на наступний рік: <https://cutt.ly/5EuH5bB>

АДРЕСА

У письмовій формі
за адресою: с. Тупичів,
вул. Чернігівська, 75,
діловоду
Тупичівської сільської ради

ЕЛЕКТРОННА АДРЕСА

buh.trada@gmail.com

з поміткою
«Пропозиції до бюджету»

ОНЛАЙН ФОРМА

Шановні жителі нашої громади!
Від вас також залежить розвиток нашої громади
і що активнішими ви будете, то більше потреб
ми зможемо задовольнити.
Ваша думка важлива для нас!

Контактна інформація
Поштовий індекс: 15150
Адреса: Чернігівська обл., Городнянський р-н, с. Тупичів,
вул. Чернігівська, буд. 75
Графік роботи: пн-пт 8:00-17:00
E-mail адреса: org.trada@gmail.com
Контактні телефони: +380 46 453 5275, +380 46 453 5273

Тираж 1000 прим.

